

Plenum

Onsdag 25.1.2023 kl. 14.00—15.36

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering

Regeringens proposition RP 322/2022 rd

Remissdebatt

Talman Matti Vanhanen: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet.

För remissdebatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Debatt, minister Paatero.

Debatt

14.20 **Kuntaministeri Sirpa Paatero** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme saaneet eduskuntaan esityksen sote-rahoituslain muutoksesta, jolla säädetään yliopistosairaaloita ylläpitävien hyvinvointialueiden lisärahoituksesta. Tällä on tarkoitus huomioida yliopistollisista sairaaloista niitä ylläpitäville hyvinvointialueille aiheutuvia muita alueita korkeampia kustannuksia.

Muistanette, että yliopistosairaalisästä oli ensimmäinen lausuntokierros jo viime keväänä. Silloin korjaussarja oli liian suuri, joten sitä ei voitu tuoda eduskuntaan. Toinen kierros käytiin syys—lokakuussa 22 ja päätettiin, että yhä edelleen kriittinen lausuntopalaute tarvitsee vielä lisää aikaa valmisteluun. Sitten marraskuussa tehtyjen linjausten perusteella pystyttiin tekemään eduskuntaan tuotavaksi nyt tämä esitys. Olennainen ero aiempiin esityksiin on siis se, että yliopistosairaalisä ehdotetaan toteutettavaksi lisäämällä valtion rahoitusta hyvinvointialueille. Näin ollen minkään alueen rahoitusta ei muutosten pohjalta jouduta vähentämään. Lausuntopalautteessa tätä oli pidetty erittäin tärkeänä ja kannatettavana. Myöskin eduskunnan valiokunnat ovat aiemmissa kannanotoissaan paitsi nähneet tämän tarpeellisenä myös pitäneet tärkeänä, että se ei vähennä muiden hyvinvointialueiden rahoitusta.

Yliopistosairaalisä ehdotetaan otettavaksi huomioon hyvinvointialueiden laskennallisessa rahoituksessa vuodesta 24 lukien, ja lisän osuus hyvinvointialueiden sote-rahoituksesta olisi 0,56 prosenttia. Tämä vastaa vuoden 22 tasossa 116 miljoonaa euroa. Yliopistosairaalisän perusteella määrätty rahoitus kohdennetaan yliopistollista sairaalaa ylläpitäville hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille niiden asukasmäärän perusteella. Lisä on kaikilla alueilla tasasuuruinen, 34 euroa asukasta kohden.

Hyvinvointialueen asukasmäärä on katsottu oikeudenmukaisimmaksi kohdentamistavaksi suhteessa tehtäviin, joita tällä lisällä rahoitetaan, ja suhteessa siihen, miten ne on aiemmin rahoitettu. Yliopistosairaalisällä korvataan nimenomaan niitä kustannuksia, jot-

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

ka yliopistollisia sairaaloita ylläpitävien sairaanhoitopiirien jäsenkunnat rahoittivat aikaisemmin. Yliopistosairaalat saavat lisärahoitusta myös laskutuksena muille alueille tarjottavista palveluista. Näiden osuus on keskimäärin 11 prosenttia tuotetuista palveluista. Koulutukseen sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan myönnetään jatkossakin myös erillistä valtion rahoitusta.

Yliopistosairaala ylläpitävien alueiden ylimääräiset kustannukset sisältyvät siirtymätasauksen vuoksi näiden alueiden yleiskatteelliseen rahoitukseen vielä vuonna 23. Yliopistosairaalalisä ehdotetaan tämän vuoksi maksettavaksi vuodesta 24 lukien ja otettavaksi huomioon siirtymätasauksessa samalla tavoin kuin muut jo alun perin rahoituslakiin sisältyvät rahoituksen määräytymisperusteet. Siirtymätasauksen vuoksi vain osa laskennallisesta yliopistosairaalarahoituksesta lisää tosiasiallisesti hyvinvointialueille maksettavaa rahoitusta ensimmäisinä vuosina. Lisän vaikutus kasvaa vuosi vuodelta, kun siirtymätasaus pienenee. Yliopistosairaalalisä alkaa näin vaikuttaa porrastetusti, samoin kuin muutkin rahoitusmallin määräytymistekijät. Porrastuksella vältetään se, että yliopistosairaalalisä maksettaisiin alueelle päällekkäisenä samoja kustannuksia kompensoivan siirtymätasauksen kanssa.

Arvoisa puhemies! Esitys on erittäin tarpeellinen yliopistosairaaloiden rahoituksen ja toimintaedellytysten turvaamiseksi niiden toiminnan järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueelle. Asukkaiden näkökulmasta katsottuna esitys tarkoittaa, etteivät yliopistosairaalaa ylläpitävät alueet joudu leikkaamaan asukkaidensa muista palveluista tämän lisän aiheuttamien ylimääräisten kustannusten rahoittamiseksi. Tämä on ollut myöskin koko eduskunnan yhteinen tahto.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Aittakumpu.

14.25 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Kiitän ministeriä tämän hyvän ja tarpeellisen esityksen esittelystä. Kuten todettu, yliopistosairaaloissa tehdään koko maan kannalta hyvin tärkeää työtä, paitsi käytännön sairaanhoitotyötä myös siihen vahvasti kytköksissä olevaa koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa.

Arvoisa puhemies! Lain mukaan yliopistollinen sairaala on oltava hyvinvointialueilla, joiden alueilla sijaitsevat Turun, Oulun ja Tampereen yliopistot ja Itä-Suomen yliopiston terveystieteiden tiedekunta, sekä HUS-yhtymällä. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävillä alueilla on tutkimuksissa havaittu olevan muita alueita korkeammat kustannukset, ja näitä selittävät muun muassa vaativan erikoissairaanhoidon palveluiden edellyttämä erityisosaava henkilöstö, tilat ja laitteet, valmiuden ylläpito ja erilaiset kansalliset ja alueelliset erityistehtävät. Nämä kaikki tietysti edellyttävät rakenteita: henkilöstöä, tiloja, laitteita ja tietojärjestelmiä.

Arvoisa puhemies! Useissa tutkimuksissa tosiaan on todettu ja tuotu esille yliopistosairaaloiden korkeammat kustannukset, jotka ovat esimerkiksi noiden erikoissairaanhoidon palvelusuoritteiden osalta noin kymmenen prosenttia korkeammat kuin keskussairaaloissa. Rahoituslaissa ei tällä hetkellä ole erillistä määräytymistekijää, joka kohdentaisi erillistä rahoitusta yliopistosairaala-alueille. Näin ollen yliopistosairaaloiden korkeampaa kustannustasoa ei ole otettu riittävästi huomioon, ja siksi tämä hallituksen esitys onkin tarpeellinen ja kannatettava. Tavoitteena on varmistaa oikeudenmukainen ja perusteltu malli yliopistollisten sairaaloiden huomioimiseksi.

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

Arvoisa puhemies! Tosiaan tässä esityksessä ehdotetaan hyvinvointialueille uutta yliopistosairaalisää, jolla näitä sairaaloiden kuluja rahoitetaan. Tämä rahoitus tulee kokonaan valtion lisärahoituksella, mikä tarkoittaa sitä, että minkään hyvinvointialueen rahoitusta ei tämän lisän vuoksi vähennetä.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnassa aloitamme esityksestä huomenna asiantuntijakuulemiset, ja silloin on varmasti mahdollista myös saada erilaisiin esitykseen liittyviin kysymyksiin vastauksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

14.27 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsitlemme tässä nytkin sote-asiaa, käytännössä näitä yliopistosairaaloitten rahoituksia. Näille yliopistosairaaloille on vähän niin kuin luvattu lisää rahaa, ja on harmillista, että siinä sotessa tämä jäi alun perin huomioimatta. On ilman muuta itsestäänselvyys, että alueelle, missä on yliopistollinen sairaala, tarvitaan enemmän rahoitusta koulutusta varten ja tällä tavalla, kun sieltä valmistuu lääkäreitä ja muita asiantuntijoita. Itse seuraan aika läheltä Itä-Suomen yliopistoa siellä asuessani, ja samalla tavalla joka alueella se on tärkeää huomioida. Ja kun tässä nyt tätä mietitään, niin on hyvä, että se ei vähennä muita toimintoja alueelta.

Mutta sitten kun ruvetaan tätä rahoitusta miettimään, niin mitenkin, ministeri, on mietitty tätä asiaa, että kuitenkin näissä yliopistoissa esimerkiksi lääkäreitä koulutetaan. Jos tämä raha tulisi sen alueen asukkaiden määrän mukaisesti, eli jos on hyvin harvaanasuttua aluetta, missä yliopisto sijaitsee, niin se saisi ehkä vähän vähemmän rahoitusta kuin tiheämmin asutulla alueella, mutta kun kuitenkin näistä kouluista, näistä yliopistoista, koulutetaan lääkäreitä koko Suomen hyväksi, niin onko sitä huomioitu, onko siinä tasapuolisuutta aluekohtaisesti? Tarkoitin nyt lähinnä sitä, onko huomioitu, että siellä kuitenkin koko Suomen alueelle koulutetaan niitä ihmisiä eikä pelkästään sille alueelle, missä tämä yliopisto on. Onko se mieluummin asukasperusteinen eli paljonko ihmisiä asuu siellä, vai huomioidaanko se, paljonko sieltä valmistuu näitä koulutettavia? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohikoski.

14.29 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Yliopistollisilla sairaaloilla on ollut perusteltu huoli siitä, voivatko ne täyttää tehtävänsä täysimääräisesti hyvinvointialueiden rahoituskehikossa. Esimerkiksi meillä Uudellamaalla HUS on tuonut toistuvasti esiin, miten tutkimus- ja koulutustoiminta tulisi turvata lisärahoituksella. Esitys on tarpeellinen hyvinvointialueiden kokonaisrahoituksen turvaamiseksi niillä alueilla, joilla yliopistollisten sairaaloiden erityisrooli vie resursseja peruspalveluiden tuottamisen lisäksi.

Päätös toteuttaa rahoitus nyt vähentämättä muiden hyvinvointialueiden rahoitusta on sote-alueiden palveluiden kannalta äärimmäisen tärkeä. Lisärahoituksen suuruus olisi koko maan tasolla 116 miljoonaa euroa vuonna 2024, jos rahoitus lasketaan vuoden 2022 tasossa. Yliopistosairaalisästä sopiminen on suomalaisen opetus- ja tutkimustoiminnan kannalta ehdottoman tärkeää.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueiden rahoitus on kuitenkin laajemminkin puheenaiheena ympäri Suomen niin kahvipöydissä kuin hyvinvointialueiden sekä kuntien valtuustoissa. Ihmiset ovat huolissaan siitä, onko rahoitus todella riittävää palveluiden tuottamiseksi laadukkaasti ja tarvittavien sote-palveluiden rakenteellisten uudistusten läpiviemi-

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

seksi. Monet tahot odottavatkin nyt, saadaanko myös kevään ensimmäisessä lisätalousarviossa sovittua todella tarpeelliset lisärahoitukset hyvinvointialueille myös hoitojonojen purkamiseen. Toivottavasti tässä onnistutaan.

Arvoisa puhemies! On ymmärrettävä, että rahoituksen riittäminen näyttää monien mielestä olevan yksin hallituksen käsissä, mutta kaikki ei ole aina ihan vain sitä, miltä näyttää. Tämänhetkinen tiukka rahoitustilanne hyvinvointialueilla johtuu pääosin siitä, että rahoituksen taso perustuu kuntien edellisvuoden budjettiin. Tämä on asian ydin. Kunnissa tehty systemaattinen alibudjetointi sote-palveluihin kostaustuu nyt hyvinvointialueiden aloittaessa työtään.

Vasemmisto on johdonmukaisesti tehnyt töitä aina myös aiempina vuosina kuntatasolla sen puolesta, että kunnissa panostettaisiin enemmän sote-palveluihin. Olemme myös usein äänestäneet asiasta kunnissa ja valitettavasti myös hävinneet esityksemme lisärahoituksista. Nyt monille paljastuu, kuinka pienillä budjeteilla kunnissa on todellisuudessa toimittu lakisääteisten palveluiden tuottamiseksi, ja tulokset ovat järkyttäviä. Viimeksi tänään on uutisoitu, että meillä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella on ainakin sata lasta jonottamassa lastensuojeluun ilman, että he ovat kenenkään nimetyn sosiaalityöntekijän vastuulla. Vantaa on saanut jo syyskuun lopussa aluehallintovirastolta uhkasakon liittyen lastensuojelussa jo oleviin lapsiin. Henkilöstömitoitus ja jonot olisi pitänyt saada Vantaalla kuriin joulukuun loppuun mennessä. Nyt tämä kroonistunut resurssi- ja työntekijäpula onkin meillä hyvinvointialueen käsissä, ja lapsilla ei mediatietojen mukaan edelleenkään ole nimettyä sosiaalityöntekijää.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on tehnyt päätöksiä ja korjausliikkeitä, joilla oikeistolaisen leikkauspolitiikan aiheuttamia vaurioita pyritään tasaamaan samalla, kun maan sote-palveluiden tulevaisuus pyritään turvaamaan uusilla hyvinvointialueilla. On selvää, että hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyttä tulee seurata tarkkaan. Myös nyt esittelyssä olevan yliopistosairaalisän riittävyyttä tulee seurata tarkkaan. On kuitenkin niin, että valtakunnan hallinnon kaikilla tasoilla pitää herätä siihen, minkälaista vahinkoa ja inhimillisiä kärsimyksiä aliresursointi aiheuttaa tavallisten ihmisten elämään ja arkeen ja meidän kaikkien palveluiden saatavuuteen ja laatuun.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

14.33 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus on sinänsä tärkeä, mutta yhtä tärkeä kuin rahoitus on tietenkin jakoperusteet, miten tämä raha tullaan sitten jakamaan eri hyvinvointialueille.

Arvoisa ministeri, me juttelimme tästä asiasta viime vuoden puolella, ja oma kritiikkini kohdistui jo silloin ministerivaliokunnan päätökseen, että raha jaetaan näille hyvinvointialueille yliopistolisän nimessä, joka on 116 miljoonaa — siitä kiitos — mutta kun se jaetaan vain näitten hyvinvointialueiden asukasmäärän perusteella, niin se johtaa täysin väärään lopputulemaan. Eli esimerkiksi Pohjois-Savon hyvinvointialueella, mistä itse tulen, sairastavuusindeksi on valitettavasti maan korkein. Tämä jakoperustehan ei ole oikeudenmukainen Pohjois-Savon hyvinvointialueen kannalta, [Toimi Kankaanniemi: Totta!] koska tämä lisäraha tuottaa sinne vain kahdeksan miljoonaa euroa korkeasta sairastavuusindeksistä huolimatta. Ja se virhe tulee siinä, mikä nyt, arvoisa ministeri, on teidän hallituksen esityksessä, että tämä raha jaetaan hyvinvointialueen asukasmäärän perusteella, joka Pohjois-Savossa on suhteellisen pieni verrattuna muihin yliopistosairaaloihin. Pohjois-Sa-

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

vossa on 243 739 asukasta, muistaakseni. Se johtaa siihen, että tähän rahaan, mikä olisi pitänyt antaa nimenomaan tänne yliopistosairaallalle Kuopioon, koska se vastaa maan suurimpana kouluttajana sekä sairaanhoitajien että lääkärin koulutuksesta, tutkimus- ja kehittämistyöstä, tulee tämä virhe. Tästä jo viime vuoden puolella puhuttiin, mutta näköjään ministerit kuitenkin ovat näistä kaikista puheista huolimatta sitten tämän rahoituksen rakentaneet eri tavalla, ja pidän sitä todella ongelmallisena.

Mutta, arvoisa ministeri ja arvoisa puhemies, siinä mielessä on hyvä, että tämä 116 miljoonaa nyt jaetaan sillä tavalla, kuten täällä jo todettiin, että sitä ei oteta pois muilta hyvinvointialueilta. Se olisi ollut erittäin ongelmallinen sen yhteistoiminta-alueen kannalta, mihin Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Savo ja Keski-Suomi kuuluvat, koska silloin se olisi johtanut siihen, että jo nyt vaikeuksissa olevalta Pohjois-Karjalalta olisi jouduttu vähentämään rahoitusta, ja siinä mielessä pidän tätä oikeudenmukaisena. Hyvä, että on otettu lisärahaa tähän rahoitukseen.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan tämä koko sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus lähti väärille urille silloin, kun Marinin hallitus sopi, että jakoperusteena käytetään vajaa 80 prosenttia tarveharkintaa ja 13 prosenttia asukaslukua, jolloin se matemaattinen lopputulos on virheellinen ja vääristynyt. Eihän sitä tietenkään pitäisi asukaslukuperusteella jakaa näin paljoa, vaan sitä tarveharkintaa olisi pitänyt nostaa. Meillä on useita tahoja, muun muassa Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, joka on edellyttänyt, että tämä asukasluku pitäisi poistaa kokonaan ja rahoitus näille hyvinvointialueille ja erityisesti niille, missä on yliopistolliset sairaalat, pitäisi jakaa tarveharkinnan perusteella. Eli kyllä tämä on tämmöinen fundamentaalinen järjestelmävirhe, mikä edelleen on tässä sote-alueen rahoituksessa, ja näköjään sillä tätä rahoitusta ei tämän eduskunnan aikana pystytä korjaamaan. Edellyttäisin kuitenkin, että jatkossa seurataan, miten nämä eri hyvinvointialueet ja siellä olevat entiset erityisvastuualueet, nykyiset yhteistoiminta-alueet, sitten pärjäävät rahoituksen kanssa, koska kyllä me lähdemme ja perustuslakikin lähtee siitä, että julkisen vallan täytyy hoitaa ihmiset ja edistää heidän terveyttään. Miten sitä edistää, jos rahoitus ei ole riittävä?

Eli kyllä tässä hallituksen esityksessä jää nyt tulevaisuuteen sinänsä korjattavaa, mutta onhan tämä askel oikeaan suuntaan, että rahoitusta sinne lisättiin, vaikka voisi sanoa, että pieniä ovat silakat joulukaloiksi, eli kahdeksan miljoonaa on kohtalaisen pieni tänne Kuopion yliopistolliselle sairaalalle ottaen huomioon sen tärkeän tehtävän koulutuksessa, tutkimuksessa, kehittämisessä ja innovaatiotoiminnassa Suomessa. [Toimi Kankaanniemi: Paha vika jää sisään!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sarkomaa.

14.38 **Sari Sarkomaa kok:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevassa lakiesityksessä lisätäisiin hyvinvointialueiden yleiskatteeseen rahoitukseen vuoden 2024 alusta uusi määräytymistekijä, yliopistosairaalalisä. Tätä esitystä on odotettu pitkään, ja tilanne kertoo hallituksen aluehallintouudistuksesta. Se vietiin eteenpäin keskeneräisenä, ja erityinen huoli valtiovarainvaliokunnassa oli tästä rahoitusmallista, joka oli THL:nkin mukaan aivan keskeneräinen. Sitä pitää kehittää. Mutta on todella suuri vahinko, että vasta tässä vaiheessa pohditaan, miten meidän kruununjalokivien, yliopistollisten sairaaloiden, rahoitus voidaan turvata. Sen sanon, että yliopistollisuuden kustannusten kompensointi on asiana erittäin kannatettava ja aivan välttämätön tutkimuksen ja opetuksen turvaamiseksi. Tämä lakiesitys on tervetullut.

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

Sitten tästä rahoituksen tasosta. Täällä puhuttiin siitä, miten tämä raha kohdennetaan. Se on eduskunnan arvioitava, mutta kyllä tämä rahoituksen taso, 116 miljoonaa euroa, on tarkkaan arvioitava, perusteltava tätä määrää, koska aikaisempien tutkimusten mukaan THL on arvioinut, että nuo toimintakulujen kustannukset olisivat noin kymmenen prosenttia suurempia yliopistollisissa sairaaloissa, ja se summa on silloin 600 miljoonaa. Eli tarkkaan on pohdittava tämän rahoituksen määrä ja se, mitä tällainen summa tulee merkitsemään meidän yliopistollisissa sairaaloissa, saatikka sitten se, että tämä tulee vasta portaittain voimaan.

Nostan esille oman alueeni, HUSin, lausunnosta asioita, joita toivon, että valiokunta pohtii, kun tätä lakiesitystä käsitellään, esimerkiksi juuri sitä, että tuo kustannusten kompensointi ei toteudu täysimääräisesti, vaan se tulee portaittain. Pitäisi pohtia sitä, että se tulisi aiemmin, koska potilaita pitää hoitaa tässä ja nyt. Yliopistollisuuden kustannusten kompensointi: on pohdittava, tulisiko se irrottaa valtion yleiskatteellisesta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoituksesta ja pitäisikö sen perustua paremminkin tuohon TKKIO-toimintojen volyymiin. Yliopistolliset sairaalat ovat hyvin erilaisia. Näitä esitän pohdittavaksi. Yliopistollisuuden kustannusten kompensointi, tulisiko se kohdentaa läpinäkyvästi suoraan yliopistosairaaloille? Tätä pitää pohtia. Yliopistosairaalalisän ja siirtymätasauksen porrastuksen taloudelliset vaikutukset, ne olisi pitänyt esittää näissä VM:n laskelmissa erillisinä, ja on tärkeää, että eduskunta niitä käy läpi.

Eduskuntaryhmämme mielestä ja omasta mielestäni on todella tärkeää, että tätä rahoitusta muutetaan todellakin siten, että hyvinvointialueiden saamassa rahoituksessa huomioidaan yliopistosairaalaan ylläpitävien alueiden muita alueita korkeammat kustannukset. Totean vielä sen, että nämä kustannukset on todella todettu THL:n tuoreessa tutkimuksessa Olosuhdetekijät sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa, ja tutkimuksen mukaan yliopistosairaaloissa yksikkökustannukset todellakin ovat kymmenen prosenttia korkeammat. Ja kun puhutaan tutkimukseen perustuvasta päätöksenteosta ja määrärahojen allokoinnista, niin tämä on kyllä tarkkaan katsottava. Nämä rahat eli nämä kustannukset ovat aikaisemmin päätyneet yliopistosairaanhoidopiirien jäsenkuntien maksettaviksi. Se tässä jo todettiin.

Arvoisa puhemies! Olen erittäin huolissani siitä, että jos tämä rahoituksen taso jää liian alhaiseksi, niin mitä se sitten tarkoittaa. Sote-uudistusta lähdettiin tekemään sen takia, että meillä on kansainvälisesti OECD-maiden kesken verrattuna eriarvoinen perusterveydenhuolto, ja sitä lähdettiin korjaamaan. Kansainvälisesti vertaillen meillä on erittäin huippuhyvä erikoissairaanhoido. HUS on meidän valtakunnan helmi, ja nyt me olemme tilanteessa, jossa me olemme vaarassa vaarantaa HUSin toiminnan. Jos rahoitus tulee asteittain ja se on liian vähäinen, on iso riski, että nuo TKKIO-toiminnot vaurioituvat pysyvästi. Yliopistosairaaloiden kulujen korvaamatta jättäminen, jos korvaaminen on vähäistä, on vaarassa pysäyttää hoitojen kehittämisen, alentaa palvelutehokkuutta ja romuttaa yliopistosairaaloiden vetovoiman. Meillä on iso työvoimapula jopa HUSissa. Meillä on tuo tehohoidon ongelma juuri sen takia, kun meillä ei ole hoitajia. Tämä saattaa lisätä aivovienttiä ja heikentää opetuksen laatua. Ja vaikka sitten tätä tilannetta myöhemmin yritettäisiin korjata, niin moni asia voi jo olla mennyttä.

Eli sen takia on erittäin tärkeää, että nyt eduskunta tarkkaan arvioi tämän välttämättömän ja tärkeän lakiesityksen. Meidän on löydettävä malli, joka todellakin turvaa sen, että suomalainen erikoissairaanhoido, meidän yliopistosairaalat — ja korostan tässä valtakunnallista vastuuta kantavan HUSin toimintaa — eivät vaarannu. Eli rahoitusta tarvitaan täs-

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

sä ja nyt. Me haluamme HUSissa ja tällä alueella hoitaa potilaat hyvin, ja valtakunnallista vastuuta kannetaan, joten erityisesti tämä HUSin asema on koko eduskunnan asia.

Kiitos, että tämä lakiesitys on tullut. Käsittelemme tämän huolella.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Guzenina.

14.43 Maria Guzenina sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Hetki sitten täällä salissa kokoomuksen puheenjohtaja Orpo kritisoi hallitusta, että kokoomuksen mielestä siis rahaa on käytetty liikaa, velkaakin on jouduttu ottamaan. Kun me katsomme kuitenkin, mikä tilanne meillä esimerkiksi hyvinvointialueilla on — yliopistosairaaloiden rahoituksesta nyt on tässä esityksessä kyse — niin on vain välttämätöntä, että näihin tärkeisiin kohteisiin sitä rahaa löytyy. [Sari Sarkomaa: Miksei kehyksen sisältä?] — Edustaja Sarkomaa, minun vuoroni puhua, kuunnelkaa.

Edustaja Sarkomaa hyvin kuvasi esimerkiksi hoitajien tilannetta, eli että meillä on esimerkiksi erikoissairaanhoidossa tehohoidon puolella hoitajakato. He tekevät raskasta työtä. Ja tähän ei ole syntynyt yhdessä yössä, vaan tämä on syntynyt pitkän kehityksen johdosta. HUSia johtaa muuten, edustaja Sarkomaa, kokoomus. Siellä on kokoomuslainen toimitusjohtaja. HUSin hallitustakin johtaa kokoomuslainen. [Mari-Leena Talvitie: Ai, kokoomus johtaa HUSia! — Pia Lohikoski: Kyllä!] — Tämä on fakta. Kyllä. — Ja esimerkiksi Länsi-Uudellamaalla, joka on myöskin kokoomusvetoinen, kokoomus tekee käsittämättömiä leikkauksia hyvinvointiin esimerkiksi leikkaamalla omaishoitajien tuesta. Pelkästään Espoossa korkeimmassa maksuluokassa olevilta omaishoitajilta leikataan 400 euroa. [Ben Zyskowitz: Sairaaloissahan pitää tehdä leikkauksia! — Sari Sarkomaa: Kohta HUS ei leikkaa yhtään mitään, jos tämä menee läpi!] Tämä aiheuttaa sen, että tämä puolestaan kuormittaa sitten jälleen erikoissairaanhoitoa, ja toivottavasti ei käy niin, että sinne tehohoitoon päädytään sen vuoksi, että omaishoitajat eivät enää jaksaa tehdä tärkeää työtään.

Arvoisa puhemies! Kokoomus nyt provosoitui. Ilmeisesti se koira älähtää, johon kalikka kalahtaa, ja nyt kalahti lujaa, [Naurua — Sari Sarkomaa: Nimeni mainittu! Ei koskenut ollenkaan!] koska teidän puheenne ovat ristiriidassa päivästä toiseen. Yhtenä päivänä vaaditte lisää rahaa, toisena päivänä sanotte, että rahaa käytetään liikaa. [Sari Sarkomaa: Mitä jos priorisoitaisiin?] Teidän pitäisi pystyä nyt päättämään, käytetäänkö liikaa vai liian vähän. [Ben Zyskowitz: Riippuu, mihin käytetään!] Itse katson, että meidän täytyy toimia sen mukaan, mikä on tarpeen.

Ja tällainen kritiikki, mikä oppositiosta tulee — no, oppositio saa tietenkin puhua, oppositiolla ei ole vastuuta, mutta Marinin hallituksella on vastuu, ja sen takia tämä esitys, joka nyt tänne tuodaan, jossa rahat maksetaan sinne hyvinvointialueille ja sen kautta sitten se rahoitus siirretään erikoissairaanhoitoon niin, että ei tarvitse alueilla leikata muista palveluksista, on erittäin tärkeä ja hyvä asia. Ja kokoomus etupainotteisesti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella päätti — ei jäänyt odottamaan, mitä tapahtuu, vaan päätti — leikata omaishoitajilta korkeimmasta maksuluokasta peräti 400 euroa. Se on paljon rahaa pienituloisille ihmisille, [Toimi Kankaanniemi: Ei tässä nyt kyllä omaishoitajista puhuta!] jotka tekevät todella, todella tärkeää työtä.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Sarkomaa. Sen jälkeen ministeri.

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

14.46 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että edustaja Guzenina-Richardson haluaa puhua toisista asioista, kun tämä asia on teille niin vaikea. Toivon, että te katsotte nyt totuutta silmiin.

Aluehallintouudistuksen rahoitusmalli on kovin ongelmallinen. Se on varsin torso. Se vaatii korjausta. Oma alueenne Espoo on suurissa ongelmissa tämän rahoitusmallin takia. Oma yliopistosairaalamme on todella pulassa. Todella, lyhyesti kerroin, mitä meidän asiantuntijat ovat tästä mieltä.

Kun te puhutte, käytetäänkö rahaa vai eikö käytetä, niin kerron teille, kun nyt näyttää siltä, että on mahdotonta sosiaalidemokraattien ajatella, että pitää priorisoida asioita, että kun on rahasumma, niin pitää miettiä, mihin se raha laitetaan, ja meidän mielestämme rahaa pitää laittaa terveydenhuoltoon. Jos te olette lukeneet meidän vaihtoehtobudjettimme, niin enemmän työpaikkoja, vähemmän velkaa, enemmän ihmisille käteen, ja me panostamme enemmän terveydenhuoltoon meidän vaihtoehtobudjetissamme. Teidän olisi nyt jo aika se lukea.

Toivon, että voin vain keskittyä tähän lakiesitykseen. Tämä on erittäin tärkeä, ja haluamme käsitellä tämän huolella. Toivon, että pidätte oman alueenne puolta. [Puhemies: Minuutti!] HUS tarvitsee puolestapuhujia, kaikki yliopistolliset sairaalat.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Guzenina.

14.47 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Ei tarvitse hermostua, edustaja Sarkomaa. Minä puhuin pelkkää faktaa, ja minä puhuin ihan asiasta. Minä kerroin, miten erilaiset ketjut vaikuttavat tavallisten ihmisten arkeen, kuten se, että kokoomus lähti etupainotteisesti leikkaamaan omaishoitajien tuesta — lähti muuten leikkaamaan monesta muustakin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Te sanotte täällä, että pitää priorisoida. Teidän prioriteettinne ovat ne, että omaishoitajilta leikataan, sosiaali- ja terveystalvveluista leikataan. [Sari Multala pyytää vastauspuheenvuoroa] Te olette valmiita leikkaamaan hyvin kylmällä juustohöylätyyllillä. Me sosiaalidemokraatit priorisoimme ja haluamme pitää huolta siitä, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevat saavat palvelunsa. [Juha Mäenpää: Italiassa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Puhemies on edelleen puhemies, ei puheenjohtaja. [Maria Guzenina: Pahoittelut.] — Keskusteluun viimeinen puheenvuoro käytettävissä olevan ajan puitteissa, ministeri Paatero.

14.48 **Kuntaministeri Sirpa Paatero:** Arvoisa puhemies! Ihan vilkasta keskustelua, ja niin pitääkin olla, kun tärkeistä asioista käydään yhteistä debattia. Kiitoksia siitä, että tukea kuitenkin tähän isoon kuvaan elikkä lakiesitykseen yliopistosairaaloiden rahoituksen osalta tulee kaikilta ryhmiltä. Ja tämä malli, mikä sai myöskin lausuntokierroksella vahvaa tukea, että sitä ei oteta muilta alueilta pois, on tietysti kaikkien mielestä varmaan se paras.

Sitten nämä muutamat kysymykset siitä, miten sitä jaetaan tai mikä on se tuleva rahoitusmalli.

Lausuntokierroksen jälkeen ainoastaan Savo-Karjalan alue oli sitä mieltä, että lähestulkoon se koko yta-alue olisi pitänyt olla se peruste. Lähestulkoon kaikki muut lausunnonantajat olivat sitä mieltä, että juuri se hyvinvointialue, jonka alueella se yliopistollinen keskussairaala sijaitsee, on se asukasperuste tähän rahoitusmalliin. Tämä niin kuin isossa ku-

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

vassa suurimmaksi osaksi. Meillä oli myöskin välimalli, että olisi ollut 50—50, mutta se ei saanut oikeastaan yhtään kannatusta. Ja toisaalta ne kunnat, jotka tällä hetkellä ovat rahoittaneet niitä yliopistollisia keskussairaaloita, pääasiassa sijaitsevat sen alueen sisällä, jotenka se logiikka on myöskin tätä kautta se sama, eli se asukasperuste tulee sieltä.

Toinen kysymys sitten, mitenkä tämä sairastavuuskysymys. Tähän yliopistosairaallisiin ei oteta tarveharkinta- tai tarveperusteisuuskriteereitä, vaan niitä on se noin 80 prosenttia koko rahoituksesta, ja sitten on näitä muita tekijöitä, saaristaisuutta, syrjäisyyttä ynnä muuta. Tämä on yksi, yksi pieni osa, 0,56 prosenttia tämä yliopistosairaalan rahoitus, 116 miljoonaa koko 22,5 miljardin euron potista. Ja sen takia tähän ei kriteeriksi kyllä pystytty ottamaan mitään muuta kuin se, mitenkä kustannukset ovat suuremmat niillä alueilla, jotka pyörittävät yliopistollista keskussairaala.

Mielelläni jatkan keskustelua, kunhan saadaan lisätalousarvio tähän saliin, siitä, mikä on se kokonaisuus, mitä tarvitaan hoitojonoihin, hoivan järjestämiseen nyt koronan jälkeen, ja millä summalla on hyvä lähteä liikkeelle. Nyt on itse asiassa saatu aika hyvin liikkeelle kaikki alueet, aika positiivisesti: ict-järjestelmät ovat pysyneet, palkoista on saatu maksettua kolme neljäsosaa, kaikki järjestelmät pääasiassa toimivat. Nyt päästään siihen kehittämistyöhön. Ja minä ainakin odotan innolla, kun päästään tähän eduskuntakeskusteluun. Varmasti seuraavissa eduskuntavaaleissa, hallitusohjelmataavoitteissa, nähdään sitten niitä pieniä viilauskohtia, mihin tarvitsee varmaankin puuttua, mutta muuten olen tyytyväinen, että olemme päässeet näin hyvin alkuun. Ja joka tapauksessa tämä yliopistosairaalarahoitus oli tulossakin vasta 24.

Talman Matti Vanhanen: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 14.52.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 15.22.

Talman Matti Vanhanen: Nu fortsätter behandlingen av ärende 4 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. Debatten fortsätter. — Ledamot Mäkinen.

15.22 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä, jolla muutettaisiin hyvinvointialueiden rahoituksesta annettua lakia. Lakiin lisättäisiin säännökset uudesta hyvinvointialueiden rahoituksen määräytymistekijästä, yliopistosairaallisisästä, jolla on tarkoitus ottaa huomioon yliopistollisista sairaaloista niitä ylläpitäville hyvinvointialueille aiheutuvia muita alueita korkeampia kustannuksia. On perusteltua ja suoras-taan välttämätöntä, että yliopistosairaallisen tuottama lisärahoitustarve katetaan esityk-sen mukaisesti rahoitusjärjestelmään osoitettavalla lisärahalla ja siten yliopistosairaallisiä ei vähennä hyvinvointialueiden perusrahoitusta. Tämä oli yksi keskeinen periaate, kun ra-hoituksen perusmekanismia lähdettiin rakentamaan, ja on erinomaista, että tähän asiaan on suhtauduttu sen vaatimalla vakavuudella.

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

Hyvinvointialueiden riittävä rahoitus on myös asia, mikä edellyttää nyt erityistä huomiota, ja tätäkin taustaa vasten arvioituna tämä esitys on erittäin tervetullut. Nostan kuitenkin esille muutaman huomion:

Lakiesityksessä esitetään, että yliopistosairaалalіsä kohdennettaisiin yhteistyöalueille yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen asukasluvun mukaan. Tämä kohdentamisperuste johtaa väistämättä tilanteeseen, jossa yhteistyöalueet asetetaan maan sisällä keskenään hyvin eriarvoiseen asemaan. Yliopistosairaалoiden toiminta ja tehtävien laajuus eivät kohdistu yksinomaan yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen väestöön, vaan yhteistyöalueen väestöön kokonaisuudessaan. Lisärahoitusta tulisi voida käyttää alueilla niin, että se hyödyttää koko yhteistyöalueen toimintaa ja väestöä, kuten esimerkiksi HUS-alueella erillisratkaisusta johtuen osin tapahtuukin.

Lakiesityksen mukainen rahoituksen kohdentaminen vain yliopistosairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden ja HUS-alueen väestömäärän mukaisesti johtaa tilanteeseen, jossa 116 miljoonan euron lisärahoituksesta lähestulkoon puolet kohdentuisi Etelä-Suomen yhteistyöalueen hyvinvointialueen viidelle HUS-sairaalaa ylläpitävälle alueelle ja vain noin kahdeksan miljoonaa euroa kohdentuisi esimerkiksi Pohjois-Savon hyvinvointialueelle. Esityksessä ei ole tarkemmin perusteltu sitä, miten varsinaisen tutkimus- ja kehitystyötaakan ja sen kustannusten arvioidaan jakautuvan Suomessa eri yliopistosairaaloille tai mikä tämä tutkimustarve jatkossa on. Keski-suomalaisena kansanedustajana näen, että olisi perusteltua muuttaa rahoituksen kohdentumisperustetta niin, että rahoitus kohdennetaan alueille koko yhteistyöalueen asukasluvun mukaan eikä vain yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen asukasluvun mukaan, ja toivon, että tähän asiaan kiinnitetään vielä valiokuntatyöskentelyssä huomiota.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean vielä, että jatkovalmistelun yhteydessä päätetään myös sosiaalihuollon tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan sekä vaativimman sosiaalihuollon lisärahoituksesta. Myös se edellyttää vastaavan kaltaista erillisrahoitusta, kuten nyt lausunnoilla olevassa lakiesityksessä esitetään terveydenhuollon osalta. Sosiaalihuollossa ei ole vastaavaa lisärahoitusta tutkimus-, kehitys-, koulutus- ja innovaatiotoiminnan osalta. Väestön ikääntymisen takia on suuri tarve erityisesti sosiaalihuollon sekä monialaiseen terveyden ja sosiaalihuollon asiantuntemusta yhdistävään kehittämistyöhön. Tämä on palvelujärjestelmän vaikuttavuuden ja talouden kustannustehokkuuden kannalta avainasemassa. Pidän hyvin tärkeänä, että sosiaalihuollon palvelujärjestelmämme tutkimus ja kehitys ei jää terveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon varjoon, vaan sen merkitys tunnustetaan ja tunnustetaan myös käytännössä. — Kiitos. [Minna Reijonen: Hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

15.27 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Ensin haluan lausua hallitukselle kiitokset siitä, että tämä esitys ei ole sellainen kuin oli käsittelyssä viime syksynä, jolloin muilta hyvinvointialueilta olisi leikattu merkittävästi voimavaroja. Muun muassa Keski-Suomen hyvinvointialueelta, joka on maan viidenneksi suurin, olisi leikattu noin 14—15 miljoonaa euroa, kenties pysyvästi, siirrettäväksi lähinnä tänne Etelä-Suomen vauraille alueille. Tämä malli oli täysin tuomittava. Itsekin tältä paikalta ja ministerin kanssa monet kerrat keskustelleena ja viestitelleenä voin olla tyytyväinen, että edes se hylättiin ja otettiin hieman askelta oikeaan suuntaan, niin kuin täällä edustaja Eestilä ja äsken edustaja Mäkinen perustellusti totesivat.

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

Arvoisa puhemies! En ota kantaa tuohon 116 miljoonan euron määrärahan riittävyyteen. Kykyä ei siihen riitä. Mutta toivon, että valiokunta käy sen tarkoin läpi. Yleisesti voi todeta, että terveydenhuollon tki-toiminta on tavattoman tärkeää, koska sillä pyritään pitämään suomalainen terveydenhuolto korkealla tasolla, millä se yliopistosairaaloiden ja koko erikoissairaanhoidon osalta on ollut ja on tänäkin päivänä. Meillä on aivan selvä tilanne, että terve kansa on kaiken hyvinvoinnin perusta, ja siitä pitää kiinni. Siksi toivon vakavasti, että esimerkiksi ne leikkaukset, mitä nyt varmasti tässä salissa tulee edessä olemaan, eivät kohdistu terveydenhuoltoon. Se on meidän yksi yhteinen prioriteettimme varmasti, uskon näin, vaikka toisaalta on todettava, että valtiontalouden tilanne on hirvittävän vakava ja vaatii voimakkaita tervehdyttämistoimenpiteitä.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueet ylläpitävät näitä yliopistosairaaloita, mutta ne eivät kyllä ylläpidä tiedekuntia, ja näistä tiedekunnista on niille paikkakunnille, joilla se lääketieteellinen tiedekunta on, varmasti merkittävää hyötyä sekä välillisesti että välittömästi. Sen laskeminen on tietysti aika vaikeaa. Ennen vanhaan täällä paljon puhuttiin sijaintikuntaedusta. Nykyisin sellainen käsite on hylätty, mutta mielelläni näkisin, että tässä katsottaisiin kyllä sitäkin kokonaisuutta. Jokainen suuri yliopistokaupunki haluaisi varmaan lääketieteellisen tiedekunnan, mutta ei niitä voi enää varmastikaan Suomeen juurikaan lisätä perustaa. Jyväskylään toki pitäisi perustaa, ja siellä onkin sille hyvä siemen yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston ja Kuopion kanssa. Mutta tämän puolen nyt jätän tässä sinänsä käsittelemättä.

Arvoisa puhemies! Se ongelma, mikä tässä todellakin on ja minkä edustaja Mäkinen juuri toi erinomaisesti esille, on se, että tässä hallituksen esityksessä yhden hyvinvointialueen asukasluku — eli sen hyvinvointialueen, jossa yliopistosairaala sijaitsee — otetaan perustaksi valtion rahoitukselle. Tämä johtaa siihen täysin epäterveeseen malliin, johon en mitenkään voi yhtyä, että nimenomaan tämä eteläinen Suomi ja muut alueet hyötyvät merkittävästi mutta esimerkiksi Itä-Suomi, johon kuuluu Keski-Suomi, Pohjois- ja Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala, kärsii. Mitkään realistiset perusteet eivät puolla tällaista mallia. Valiokunnan tulisi muuttaa tämä hallituksen esitys juuri siten, että otetaan huomioon koko yhteistoiminta-alueen väkimäärä ja sen pohjalta jaetaan nämä rahat. Se toisi hyvän askeleen oikeudenmukaiseen suuntaan tässä todella tärkeässä rahanjaossa, jolla turvataan korkea lääketieteen tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatiotoiminnan jatkuvuus. Sitä me kaikki haluamme. Tältä osin siis tämä vaatii korjauksen. Muilta osin nyt voi todeta, että tämä on todella askel oikeaan suuntaan. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Talvitie poissa. — Edustaja Reijonen.

15.32 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan yliopistolliset sairaalat ovat hirveän tärkeitä, ja niihin tuleva rahoitus on tärkeä. Tässä on käytetty monta hyvää puheenvuoroa nyt tähän liittyen. Eihän se sillä tavalla voi olla, että Etelä-Suomi ottaa kaikki rahat ja muu Suomi sitten itkee ja ei saa rahoja. Pitää olla oikeudenmukainen peruste, mitenkä näitä rahoja nyt jaetaan. Nyt näyttää sille, että näin ei olisi käymässä, ja toivon todella, että tähän asiaan kiinnitetään huomiota.

Tietysti myös sairastavuus pitää huomioida ja juuri tämä, että vaikka alueella on asukkaita vähemmän kuin toisilla alueilla, kuitenkin ihmisiä koulutetaan yliopistoissa nimenomaan kaikille alueille, koko Suomeen. Esimerkiksi Itä-Suomi: eihän niiden lääkäreiden, jotka valmistuvat Itä-Suomesta, työpaikkoja korvamerkitä tänne meidän alueelle, Pohjois-

Punkt i protokollet PR 155/2022 rd

Savoon, ei todellakaan, vaan se on koko Suomen hyväksi. Edustaja Mäkinen kyllä hyvin kiinnitti huomiota, käytti hyvän puheenvuoron — arvostan kovasti sitä — myös edustaja Kankaanniemi tuossa äsken, että ehdottomasti tähän täytyy kiinnittää huomiota. Oikeastaan voitaisiin asiaa ajatella niinkin, että kun sitä lääkäriskoulutusta on siellä Kuopion suunnalla, niin kyllä sinne pitäisi sitä rahaakin tulla vaikka reilummin ja vaikka lisätä niitä lääkäriskoulutuspaikkoja, koska lääkäreistä on huutava pula, huutava pula. Ehdottomasti siihen pitäisi käyttää poliittista yhteistyötä, että lääkäreitä saataisiin lisää, kuten hoitajiakin. Mutta kun varsinkin lääkäripula on kova, niin kouluttamalla kyllä saadaan lisää lääkäreitä. Tällaiset asiat kannattaa ottaa jatkossa huomioon. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lundén.

15.33 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Minäkin kannatan lämpimästi yliopistosairaaloiden huomioimista hyvinvointialueiden rahoituksessa. Yliopistosairaaloiden toiminnan turvaaminen on tärkeää niin erikoissairaanhoidon toimivuuden kuin myös tutkimuksen ja koulutuksen kannalta. Tämä esitys kuitenkin tulee liian myöhään ja rahaa tulee liian vähän. THL on tunnistanut määräraharapteen 350 miljoonaa. Hyvä hallitus, te olette kuitenkin antamassa hyvinvointialueille vain 116 miljoonaa, siis vajaan kolmanneksen siitä, mitä THL:n asiantuntija-arvioiden mukaan tarvitaan. Lisäksi on hyvä huomata, että tämä riittämätönkin rahoitus on luvassa vasta vuoden 24 alussa, vaikka hyvinvointialueet aloittivat toimintaansa jo tämän vuoden alussa. Hyvä hallitus, onko viestinne yliopistosairaalaan rahoittaville hyvinvointialueille, että niiden pitää leikata tämän vuoden ajan erikoissairaanhoidosta, koulutuksesta ja tutkimuksesta tai perusterveydenhuollosta, kun rahat eivät riitä kaikkeen? Vai leikataanko pelastuspalveluista ja nostetaanko asiakasmaksuja? Tähän hyvinvointialueiden käytettävissä oleva keinovalikoima nimittäin tiivistyy, jos teiltä, arvoisa hallitus, rahaa ei heru.

Arvoisa herra puhemies! Hallituksen sote-uudistus runnottiin läpi keskeneräisenä, ja se näkyy nyt. Rahoitusta ei mietitty silloin, kun olisi pitänyt, vaan kaikki muu päätettiin ensin, ja nyt, kun hyvinvointialueet ovat jo toiminnassa, ihmetellään, että toiminta pitäisi rahoittaa jotenkin. Eduskuntaan on tuotu jälkikäteen useampi rahoitusmalleja muuttava esitys sen sijaan, että kaikki muutostarpeet olisi koottu yhteen esitykseen, jonka vaikutuksia voisimme arvioida kokonaisuutena.

Arvoisa herra puhemies! Sote-uudistuksen tilanteen voi tällä hetkellä tiivistää siihen, että palveluiden rahoitus kokonaisuudessaan on riittämätön, päivystykset ovat tukossa, hoitajia ei ole eikä ole varaa palkata tarpeeksi eivätkä vanhukset saa tarvitsemiaan hoitopaikkoja. Riittämätön rahoitus vaarantaa hyvinvointialueiden toimintaedellytykset jo tänä vuonna ja johtaa joko toiminnan supistamiseen tai asiakasmaksujen nostamiseen, jos tilannetta ei korjata. Hyvä hallitus, mitä te aiotte tehdä tilanteen korjaamiseksi tämän vuoden osalta, josta olette itse vastuussa, vai poistuttekko takavasemmalle ja jätätte tämän ongelman seuraavan hallituksen korjattavaksi? — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.